

KISGRAFIKA

43. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.

Kiadja a "Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület".

Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519. E-mail: kisgrafika@freemail.hu

Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Katona Csaba, Király Zoltán, dr. Soós Imre.

Grafikai szerkesztő: Vincze László

Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár

Vecserka Zsolt fametszetei, X2

T A R T A L O M

Vermes Júlia: Gondolatok a magyar ex libris helyzetéről.

W. Müller Thalheim: A gyűjtés pszichológiája.

Király Zoltán: Moskál Tibor szarvasi tárlatáról.

Dr. Mayer József: Látogatás Vecserka Zsolt grafikusművésznél.

Palásthy Lenke: Korszak és stílus (Boros György).

Zenei József: A KBK szegedi tagjai Battonyán.

László Anna: Kopasz Márta szegedi grafikus 93éves.

Bakó Annamária: Írás és rajz.

SZEMLE - HÍREK

2004/4

GONDOLATOK A MAGYAR EXLIBRIS HELYZETÉRŐL

Örömmel készültem a welsi nemzetközi exlibris-kongresszusra, gondolván, hogy ott sok (?) magyar gyűjtővel és grafikussal fogok találkozni, akiket még nem ismerek, hisz ilyen, Magyarországhoz közel eső hely ritkán kínálkozik a résztvételre. Sajnos tévedtem. Összesen talán tíz honfitárssal tudtam beszélni, lapot cserélni. Nem értem, miért tudnak a többi, korábban szintén a "keleti blokk"-hoz tartozó országok művészei nagy számban és átütő sikerrel az exlibris készítésben jeleskedni, míg magyar grafikusok művei alig-alig kerülnek a gyűjtők mappáiba. Temészetesen, tisztelet a kivételnek, vannak ismert magyar nevek is, mint Bálint Ferenc, ifj. Feszt László, König Róbert, Vén Zoltán és mások. De mindez nagyon kevés a többi országhoz viszonyítva.

Itt vannak a frissen feltörő fiatal bulgár művészek, az elismert és nagyon keresett orosz grafikusok, a szintén az élvonalban alkotó ukránok, nem is beszélve szomszédainkról, a rég elismert cseh és szlovák művészekről. Mappáimban pl. 24 szlovák, 52(!) cseh, 28 orosz, 20 ukrán művész exlibrise szerepel. Hol van a nemzetközi porondon 50 vagy akár csak 20 mai magyar név? "Itthoni" viszonylatban talán van több exlibris alkotó is, de itthon más a probléma, méghozzá: (ne kertetljünk) az anyagiak. Kevés a megrendelő. Éppen ezen lehetne Európa felé való kitöréssel segíteni, de ehhez valóban el kell a nemzetközi helyszínekre jutni, mutatómappával a csomagban, innovatívan, célratörően, ahogy azt a különböző találkozókon a fiatal bulgár, orosz, lengyel művészek teszik is. A mai technikai adottságokkal megoldható a virtuális jelenlét is: a fent említett művészek egy részének saját honlapja van!

Mi a teendő? A fiatal, esetleg még főiskolás művészeket kell aktivizálni, a külföldi találkozókra, pályá-

zatokról, az Iparművészeti Egyetem bevonásával, informálni, a külföldi társművészek alkotásait – példaképpen – bemutatni. A KBK, mint egyesület oda hathatna, hogy az oktatás keretén belül felkeltsék vagy újra-élesszék az exlibris-műfaj értékét, hitelét, becsét.

A Kisgrafika 2004/2 számában Lenkey István lelkesen számol be az Iparművészeti Egyetem exlibriseket is tartalmazó kiadványáról. Többek közt azt írja: "Leendő grafikus és fotoművészeink alkotásaiolyan magas szinten vannak, hogy az egységesülő Európában szerénytelenség nélkül követelhetnek helyet maguknak." Szerintem helyet "követelni" nem lehet, legfeljebb elérni és ehhez nem elég "csak" alkotni, hanem a mai globalizált világ szabályainak megfelelően ki kell lépni a világba. Az elmélkedés után egy konkrét példa: a német társaság (DEG) nemzetközinek mondható találkozóját 2005.04.28.-30. között rendezik Nürnbergben, nincs a világ végén...

Örvendetes, Európához való közeledés jele volt a Kisgrafika 2004/2 számának végén közölt négy-nyelvű összefoglaló, így van rá némi remény, hogy a magyar nyelvet nem beszélők is érdeklődnek a közlemények iránt. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, nekünk kell az első lépéseket megtenni!

Magyarország az EU tagja és ebben a mivoltában helye van Európában és a világban. Más kulturális területen már sikeresen folyik az évtizedes hátrány feldolgozása, gondoljunk csak a magyar írók (Eszterházy, Nádas, Vámos, Kosztolányi, Márai stb.) sikereire világszerte. Nagyon remélem, hogy nincs messze az idő és a magyar exlibris is újra eléri azt a keresettséget, ami korábban itthon is, külföldön is természetes volt.

Vermes Júlia, Basel/Svájc

A GYŰJTÉS LÉLEKTANÁRÓL

(Elhangzott a FISAE XXX. kongresszusán Welsben, 2004. július 15.-én.)

A gyűjtés minden korban szorosan összefügg az idő fogalmával. Valami meglévő értéket kíván megragadni a jelenben és megőrizni a jövő számára. Kísérletet tesz az idő folyásának megállítására. A gyűjtenivalók mindenképp létrejönnek, de ha nem őrzik meg őket, pusztulásra vannak ítélve.

Vegyünk most szemügyre néhány tulajdonságot, amelyek a komoly gyűjtéshez szükségesek, és vizsgáljuk meg azok hatását. A kezdet kezdetén jelen van a szeretet akár lassan csírázik ki, akár egy pillanat műve, a különös iránti érdeklődés, az elragadtatás érzése a megőriznivaló iránt. A gyűjtés emberi előfeltétele a kombinációs készség, az esztétikai érzék, az alkotó gondolkodás, a gyűjtő csak ezek birtokában képes személyes célkitűzését, „belső mítoszáát” megvalósítani. Innen meríti erejét, energiáját, kitartását. Mintái még a kora gyermekkorból származnak. A gyűjtés az ember egyik alapfunkciója, ez az ösztön már a kisgyermeknél kimutatható. Az úgynevezett „átmeneti tárggyal” (Winicott kifejezése), egy esetleg szerény kinézésű

kedvenc tárggyal lép be a kulturális világba, van egy „kincse”, vígasza. Ami a gyermek környezetéből vágyképzeteket kelt benne, abból sok minden megmarad későbbi életében is. A rácsodálkozásból sokáig ható minták születhetnek. A későbbi életben a találkozások vágyakat ébreszthetnek és tartalmi mintákat szolgáltathatnak. Esetleg bezárul a kör: az archaikus viselkedésminták, a saját képi emlékezet és a reális lehetőségek nyomán felépül a gyűjtemény.

Perei Zoltán
fametszete,
XI

A kialakulás korszaka a valóság birtokbavétele és végsősoron az önazonosság megtalálása, ezzel párhuzamosan alakul ki az életstílus, és nem utolsósorban a gyűjtés stílusa. Az Én feladata, hogy a felettes én kulturális kínálatából kiválassza azt, ami megfelel ösztönös vágyainak. A gyűjtés tehát én-funkció a legnemesebb fajtából. Az Egó által kontrollált struktúrák mélyen a tudattalanban gyökereznek. Ugyanott, ahol a hagyományok is, az elfogadottak és az olykor kétségesek is. Bármennyire vitatott is a könyv jövője az elektronikus médiumok korszakában, az eleinte szélteben hangoztatott vélemény a könyv helyettesíthetőségéről ma már visszaszorulóban van. A könyv előnyeit a képernyővel szemben ma már tudatosan éljük meg: kézbevehető, mindig ott van a polcon, használata nem függ egy komplikált készüléktől, legföljebb egy szemüveg szükségeltetik hozzá. Ám a kulturális örökség használható állapotban való megőrzéséhez megfelelő stratégiákra van szükség. Ma nagy számban ismerünk „halandó” médiumokat, a filmet, a floppyt, a szoftvereket; de ezek felezési ideje inkább csökken, mint növekszik.

Tartósság szempontjából a könyv összehasonlíthatatlan előnyökkel bír. Müller-Funk szerint „aki esztétikai vagy tudományos eszméi számára komolyabb élet-tartamot kíván, az még sokáig nem mondhat le a könyvről”. Aligha képzelhető el, hogy 2000 év múlva lesz ember, aki számítógépeink merev lemezeit ki tudja nyitni és meg tudja fejteni, ahogy az manapság a qumráni tekercsekkel történik.

A könyv ösztönművészeti kincsnek is számít. Birtoklása örömmel tölt el, ezért joggal látják el tulajdonjeggel. Grafikusok a 16. század óta foglalkoznak azzal – Dürer és Cranach voltak az elsők –, hogy a könyv tulajdonosára utaló metszeteket alkossanak, amelyek a néven vagy a monogramján kívül a személyiséget vagy a tevékenységét is kifejezésre juttatták. Az exlibris-gyűjtés – nem a saját könyvbe ragasztás – szokása Közép-Európából kiindulva az egész világot meghódította, főként Kínát, Japánt és Amerikát. Az „ex libris” vagyis XY könyvei közül való megjelölést, továbbra is okvetlenül meg kellene tartani.

Az exlibris a megbízó pszichéjének, és az értő, kivittelező művész képességeinek egymásratalálásából jön létre. Nincs még egy ága a művészetnek, ahol ennyi alkalom lenne a személyes hajlamok, a jellemvonások, de az önreprezentáció és az utópiák kifejezésére is. Ehhez járul még a birtoklás jogos büszkesége és a kisgrafikai alkotás fölött érzett öröm.

A könyv- és exlibris-gyűjtés egy ideje mintha nem számítana időszerűnek. A pszichokulturális inga azonban jelenleg a másik irányba látszik kilengeni. A növekvő általános és globális bizonytalanság fokozott igényt kelt a megőrzésre és a biztonságra. A fogyasztói társadalomban nem a gyűjtésnek áll a világ, hanem a kidobásnak és a hulladékfeldolgozásnak.

A gyűjtő ember tehát az ár ellen úszik, örül a szerzésnek, kellő figyelmet szentel az anyagnak és a minőségnek. Kapcsolatot keres hasonló felfogásával, összehasonlít, cserél, esetleg tudományosan fel is dolgozza anyagát. Ápolja, megőrzi bélyegeit, grafikáit, könyveit, egyéb tárgyait, áttekintést, rendszert teremt kulturális környezete számára és saját világképében. A gyűjtés tanulási folyamat is, amely egyszerre irányul kifelé és befelé.

A gyűjtő hajlamot befolyásolja a modern „biztosítási” gondolkodás, tárolásra ugyanis semmiféle szükség nincsen. Ezáltal a legrégebb és legerősebb indok el is esett. A gyűjtés ellenében hatnak még a nagyfokú mobilitás és a szűkös lakásviszonyok, és nem utolsósorban a felgyorsult élet és a megfogyatkozott kitartás és állhatatosság.

Másrészt jelentkeznek egyértelműen pozitív tendenciák is. A gyűjtés nem csupán szabadidős foglalatosság, hanem a lét egyik központi fogalma. „Aki nem gyűjt, az szétszór.” Egy olyan korban, amelyben az emberek viselkedését és időbeosztását gépek határozzák meg, a gyűjtés a szemlélődés és az összevetés meghitt oázisa, amely független a bennünket körülvevő pszichoszociális kényszerektől. A gyűjtés egy életen át tartó tanulási folyamat, amelynél a ráfordított idő és energia garantálja a jóérzést. A belső vezérelvek végigkísérik és biztosítják az egész életutat, elraktározott vágyképzetekből, pozitív emlékekből és értékképzetekből származnak, s mindez egy olyan világban, amely egyre inkább nélkülözi a tájékozódást. A gyűjtőből, aki maga nem produkál újat, csupán látszólag hiányzik az egyéni alkotó teljesítmény. A gyűjtött tárgyak besorolása és értékelése, a gyűjtési cél elsajátítása igenis kreatív teljesítmény. Valójában értelmet alapoz meg.

Ugyanis a gyűjtő a kultúra igazi hordozója, nem az akcionista. Éppen posztmodern korunk ad új impulzusokat, mutatja meg az eltörött tükröt és mozdítja elő a hajlandóságot, amely a kultúrtörténet töredékeiből újfajta teljességet kíván felmutatni. A gyűjtésnek van jövője!

Wolfgang Müller-Thalheim

EX LIBRIS HANS AMANN

Otto Hans Beier rézmetszete, C2

MOSKÁL TIBOR SZARVASI TÁRLATÁRÓL

A családi okok miatt Budafokról Békéscsabára települt Moskál Tibor több sikeres kiállítással mutatkozott már be új pátriájában, Békés megyében. Elsősorban természetesen Békéscsabán, ahol az utóbbi néhány esztendőben évente egy-két kiállítását láthatja a közönség, hol ex libriseit, hol szabad grafikáit és akvarelljeit, vagy éppen újabban készült kollázs-sorozatát.

Moskál Tibor fametszete, X2

Ezúttal a Szarvasi Tessedik Sámuel Múzeum hívta meg a művészt rézkarcainak és metszeteinek a bemutatására. A Kisgrafika Barátok Körének tagjai, az ex libris-gyűjtők népes tábora főképpen mint kiváló ex libris készítő művészt ismeri Moskál Tibort. Holott eddigi életművének jelentős részét nagyobb méretű képgrafikai alkotják. Mint a nagy rézmetsző mesternek, Kaveczy Zoltánnak a tanítványa, korán elsajátította a rézkarc-technikát és a különféle lemezmaratási eljárásokat. Azóta egész sor remek tájkép, csendélet, sőt portré került ki alkotói műhelyéből e műfajokban is. Grafikai tanulmányait pedig a híres Varga Akadémián fejezte be, amelynek eredményeként fametszet- és linómetszet-technikával is sok képgrafikát készített, amelyek közül például a „Balaton és környéke műemlékei” és az „Erdély” című sorozatainak számos darabját annak idején a sajtó is (pl. Népszava) rendszeresen közölte.

Nem véletlen tehát, hogy a szarvasi múzeum számára főként képgrafikaiból válogatott Moskál Tibor, ahol a kiállítás házigazdája Roszik Zoltán történész, a múzeum igazgatója volt. A tárlatot Mészáros Zsuzsanna, a Békéscsabai Munkácsi Mihály Emlékház művészeti vezetője nyitotta meg 2004. július 2-ikán, amelynek ünnepélyességét fokozta és bensőségebbé tette a rövid művészeti program, Szalóczi Piroska versmondása és Péli Katalin hegedűjátéka.

A 25 tablón elhelyezett reprezentatív grafikai tárlat nem csupán művészeti, esztétikai érzék fejlesztő, hanem egyúttal ismeretgazdagító céllal is készült. Bevezetésként két tárlóban bemutatta a művek készítésének technikai folyamatait: a rézlemez, a karcolt és maratott kliséket, a fa- és linóleummetszetek dűcait, a karcoló, metsző és véső-szerszámokat, a próbanyomatokat, valamint a színes fa- és linómetszetek több-dűcos készítése folyamatát a fázisnyomatokkal együtt. Egy szöveges tábló tájékoztatót a mélynymó (pl. rézkarc és rézlemez) eljárásokról, egy rézlemez nyomtató prés raj-

zával, egy másik pedig a magasnyomó (fa- és linóleummetszet) eljárásról, alatta az ezekhez használt nyomóprés rajzával. Így tehát a szerző a laikusabb, kevésbé tájékozott nézőt is beavatta a művek születésének rejtelmeibe.

Ex libris művészetéből három tablón mutatott be Moskál Tibor kisebb, de reprezentatív válogatást, amelyek a sokszorosító grafika többféle technikai eljárásával készültek, mellettük pedig külön, A/4-es méretű lapon röviden és tömören mindaz olvasható, amit az ex libris műfajáról, történetéről és funkciójáról fontos és érdemes megtudni. Kiegészítésként néhány ceruza- és tollrajz, rézlemezről nyomtatott, kézzel színezett virágcsendélet illetve ikebana tette még változatosabbá a tárlatot. A nézőknek azzal kedveskedett a művész, hogy kiállított egy új művet is, a „Szarvasi-Körös-part” című nagyobb méretű linómetszetét, a megnyitón megjelentek pedig ajándékba kaptak egy kisgrafikát, az általa nyomtatott és szignált Budafok című fametszetet.

A Szarvas és vidéke című önkormányzati hetilapban beszámoló jelent meg a jeles eseményről. A J.K. szignóval jelzett cikk többek között az alábbiakat írja: „A budafoki születésű, ma már a kisgrafika és az ex libris egyik legismertebb hazai alkotójaként számontartott Moskál Tibor grafikumművész rézkarcaiból és metszeteiből nyílt kiállítás július másodikán a Tessedik Sámuel Múzeum emeleti termében. A jelenlévők hangulatát megteremtő muzsikaszó és a rímbe szedett sorok elhangzása után Mészáros Zsuzsanna, a Munkácsy Emlékház művészeti vezetője elárulta, nem először találkozik az örökifjú Moskál úr műveivel, volt szerencséje több kiállítását is megrendezni és megnyitni, bár – tette hozzá érdekességgel – ilyen tömegben először állított ki az alkotó munkáiból. Jól ismervén a művész alkotásait, kitért arra, hogy Tibi bácsi mindenféle technikát felvonultat, a síknyomás az egyetlen, amivel nem kísérletezett. Készít akvarelleket, nagy- és kisméretű képgrafikákat, csendéleteket és ex libriseket, amelyek száma mára már meghaladja a századot.”

Moskál Tibor kiállítása a szarvasi művészetkedvelő közönség előtt nagy sikert aratott, amelyhez a Kisgrafika Barátok Köre tagjainak a nevében mi is szívből gratulálunk, kívánva további sok sikert és alkotókedvet.

Király Zoltán

Moskál Tibor fametszete, X2

LÁTOGATÁS VECSERKA ZSOLT GRAFIKUSMŰVÉSZNÉL

Vecserka Zsolt fametszete, X2

Régi vágyam teljesült, hogy idős koromra mégis eljuthattam Székelyföldre és kedves meghívása alapján Vecserka Zsolt grafikusművészhez Marosvásárhelyre.

Régen tervezett utazásomat ide az is motiválta, hogy a sárospataki Református Gimnáziumban Erdély történelmét és szeretetét Dr. Orbán István tanár úr nevelte belénk, – aki nemcsak marosvásárhelyi születésű volt, de egyenes leszármazottja Orbán Baláznak.

Augusztus 12-én érkeztem meg Marosvásárhelyre, ahol a megbeszélthelyen – a város főterén a színes majolika tetőzettel kiemelkedő Művelődési Palota előtt várt Vecserka Zsolt, s a találkozás öröme után minthogy első alkalommal jártam most ott – vállalta, hogy kis idegenvezetést is tart a város szépségeiről. A Művelődési Palota lépcsőházának üvegfestményei Petőfi, Kossuth, Jókai az első emeleti tükörterem freskói és tükrei, a székely mondavilágot ábrázoló 12 festett ablak, s a harmadik emeleten lévő Képzőművészeti Múzeum (benne Barabás, Paál, Lotz, Ferenczy és Réti festményekkel) maradandó élményt nyújtottak. A palotával szemben lévő régi városháza, szintén majolika tetőzettel, toronysisakkal igen vonzó látvány.

Vecserka Zsolt fametszete, X2

Magyar látogató nem hagyhatja ki a híres Teleki Könyvtárt, a Bólyai emlékmúzeumot, a Líceumot, és a Vártemplomot – melyet együtt mi is végiglátogattunk. Utána sétáltunk el Vecserka Zsolt Eminescu utcai műtermébe.

Egy kitűnő kávé mellett a falon lévő képek megtekintése után ültünk le beszélgetni. Kértem, beszéljen magáról és művészetéről, hogy mindenki jobban megismerhesse. Vecserka Zsolt a fametszés olyan művelője, aki a legjobb elődök nyomdokain indult el, kiváló mesterektől tanult, hogy azután kialakítsa a maga sajátos formanyelvét, mással össze nem téveszthető jelrendszerét. Nem véletlen, hogy a számtalan grafikai technika közül éppen a fametszés mellett kötelezte el magát, hiszen szűkebb hazájában Erdélyben s ez ars poeticája is: „a fa benne van életünkben”, meghatározó az erdélyi ember környezetének és mindennapjainak.

Vecserka Zsolt 1941-ben született a Maros menti Körtevényfán. A Bólyai Farkas Líceumban érettségizik, – majd 3 éves technikumot végez, de ez idő alatt párhuzamosan a marosvásárhelyi Népi Művészeti Iskola grafikai osztályában grafikai technikát, betűszerkesztés-tervezés elemeit sajátítja el.

Vecserka Zsolt fametszete, X2

Sorsforduló az életében Gy. Szabó Bélával való megismerkedése, aki oktatója, felfedezője és önzetlen támogatója lett. Az ő árnyékában töltött „inasévek” alatt nagyon sokat tanult mesterétől, keresi és megtalálja a maga útját és kialakítja sajátos látásvilágát, egyéni technikáját. Ma is nagy tisztelettel és szeretettel emlékszik mesterére, akihez a hosszú évtizedek alatt már nem mester és tanítvány, – hanem a legigazibb és legőszintebb barátság fűzte.

Pályája kezdetén nem kísérték látványos sikerek, nem élvezte az ösztöndíj előnyeit, mégsem ostromolta szerkesztőségek és művészeti intézmények illetékeseit, hogy metszeteinek elismerését kiharcolja, hanem dolgozott szívós konoksággal és lassan kezdtek feltűnedezni finomvonalú metszetei a hazai sajtóban és a csoportos kiállításokon.

Amikor 1979 januárjában első egyéni kiállítását megnyitották, már több mint 20-25 hazai és szinte ugyanennyi külföldi csoportkiállításon szerepeltek munkái. Egyéni és csoportos kiállításainak jegyzéke ma már terjedelmes listát tesz ki.

Az 1979-es év azután újabb sikert hozott. A jugoszláviai (azóta Szlovénia) Kemnik város fennállásának 750. évfordulója alkalmából kiírt nemzetközi ex libris pályázat első díjával tüntették ki. E díjat az évek folyamán mindig újabbak követték.

Első ex librisét a kolozsvári Gábor Dénes – gyűjtő, könyvtáros, publicista, e műfaj jeles szakértője – felkérésére készítette 1969-ben és ezzel újabb fejezet vette kezdetét művészi tevékenységében. Nagy lelkesedéssel, s a tőle megszokott műgonddal, igényességgel látott munkához. Már az első ex librisei elismerést és feltűnést keltettek, mert nemcsak formában, de tartalmában is sikerült újat hoznia ebben az intim műfajban. Igénylők bár szép számmal jelentkeztek bel- és külföldről egyaránt, nem hagyta magát elhalmozni megrendelésekkel, hogy a mennyiség ne mehesse a minőség rovására.

Vecserka Zsolt alapelve, hogy az ex libris, e „tenyényi grafika”

elsődleges feladata vallani a tulajdonosról. Nem termékeny művész, viszont nincs is összezsapott, kiérlelt lapja. Ex libriseinek száma alig 300, ami ugyan még nem mondható soknak, minőségét tekintve azonban már beletartozik a huszadik századi ex libris művészetébe.

Mi művészetének lényege? Tudatos művész, akinél semmi nem lehet a véletlen műve. Tudatos közös sorsvállalás azzal a 2 milliós romániai magyarsággal, amelyből származik s amelynek szolgálatát kötelességként vállalja, még akkor is, ha emiatt mellőzik. Ex libriseiben mondanivalóját a tulajdonos jellemének kidomborítása mellett a tágabb közösséghez, a társadalomhoz is címezi. Így lesz minden lapja egy-egy humanista fűtésű üzenet.

Szülőföldjének tárgyi folklórja mellett szívesen barangol más népek hagyományvilágába is. Ugyanúgy ihletődik ezekből, mint Bartók és Kodály a népzeneből.

Témái nem elvontak, de intellektuálisak. Expresszív indulata nem ragadja túlzásokra, nem zsúfolja össze mondanivalóit: jó arányérzékkel, fegyelmezetten tölti ki a műfaj kínálta felületet, metszetei így az összhang érzetét keltik. Szigorú ellenpontosítása klasszikus tisztaságot biztosít számára. Vecserka Zsolt színes ex libriseket is készít (többnyire két, de nem ritkán három, négy színt is használ).

A meleg szépia, a diszkrét, vagy izgató vörös tőkeletesen simul a külső tényezők által behatárolt miniatűr világhoz. Olykor a rajz váratlanul áttöri a képmezőt, egy-egy eleme kilép önnön köréből, távlatot nyitva a lezárt mikrokozmosznak.

Vecserka Zsolt olyan valóságelvű művész, akinek realizmusát hajlama és itt-ott jelentkező geometrizáló kedve csak érdekesebbé teszi, olyan intellektuális élményt kínál, amelyhez nem kell magyarázat, hiszen önmagáért beszél.

Alakjait néhol jelle egyszerűsíti, másutt csaknem körvonalakká redukálja. Ott azonban, ahol történelmi személyiségeket örökít meg, legyen Bólyai Farkas, vagy Albert Schweitzer, valóságghú portrét ad, nemcsak ábrázol, de jellemez is.

Ha a téma megköveteli, tud aprólékos is lenni, erős érzéke van a részletfinomságok iránt, olyannyira, hogy a részleteket nem rendeli alá mindig az egésznek, mert hangsúlyos szerepük nélkül szegényebb lenne az összhatás. Arány és mértéktartás, kiegyensúlyozott érzelmi és korszerű gondolati világ jellemzi. Metszetein általában így ex librisein is a látszólagos nyugalomban feszültség vibrál, máskor pedig olyan lírai hangulatot árasztanak, melyek már-már enyhén malankólikusak de sohasem pesszimisták.

Örül annak, hogy a Budapest, Cegléd, Debrecen, Eger, Keszthely, Szeged, Miskolc kiállításain a magyar gyűjtők is megismerhették, s többen felkérték ex libris készítésére.

A beszélgetést egy kitűnő tea mellett fejeztük be. Vecserka Zsolt búcsúzásakor nagyon kedvesen elmondta szellemes életfilozófiáját: „Voltam faragász, fametszetkészítő, kisgrafika mestere, tudatos művész, kinek-kinek szájaize szerint. Zárszámadás előtti számvetésem önfelmentő mottója: Tettem, pedig nem kért rá senki, tettem, ahogy tőlem tellett.”

Dr. Mayer József

Vecserka Zsolt fametszete, X2

Vecserka Zsolt fametszete, X2

KORSZAK ÉS STÍLUS

(Sokarcúan, mint maga a valóság)

Bemutatjuk: Boros György szabadkai grafikus-művészt, egyúttal új tagunkat.

Sokfelé orientálódó művésszel beszélgettem Szabadkán, a Magyar Művelődési Központban, az 1872-ben épült NÉPKÖR épületében. Itt vezeti az Oláh Sándor hajdani festőművész nevét viselő szakosztályt.

Boros György 1934-ben született. A belgrádi Tanárképző Főiskola képzőművészeti szakán szerzett diplomát 1955-ben. Tanárként töltött 40 évet Szabadkán egyetlen iskolában, de ez idő alatt a tanításon kívül tankönyveket írt, több tanulmányt készített a képzőművészeti nevelés kérdéseiről, de leginkább arról ismert, hogy állandóan aktívan jelen van Szabadka képzőművészeti életében. Megfordult számos alkotótáborban. A „tanár úr” – ahogy a Népkörben szólítják – a vajdasági Iparművészek és Formatervezők Egyesületének tagja 1979 óta. A Végrehajtó Bizottság művelődésügyi tanácsosaként is szüntelenül alkotott. Úgy belföldi, mint külföldi tárlaton ma is rendszeresen részt vesz. Itthon tavaszi és őszi tárlatot szervez, melyen a szakosztály tagjai bemutatkoznak, felébredtve ezzel a közönség és a sajtó érdeklődését is.

Ex librishez már pályája kezdetén közelkerült. Pedagógusi pályáján mindvégig készített tanítványaival linometszetű és rézkarc technikájú könyvjegyeket.

A szépen ívelő művész pályán betegségek sora nagy változást hozott. Felépülése után figyelmességként az életmentő műtétet végző orvosoknak, valamint barátainak a folyamatos látogatásért ex libriseket készített hála-ból. Kinek-kinek egyéniségét, egyediségét, foglalkozását igyekezett grafikai ábrákba tömöríteni. Ezekből az alkotásokból kiállítás is született 2003-ban és 2004-ben *Ex librisek a kés alól* címmel.

Boros György rézkarca, C3

Dr. Hózsa Éva a kiállítási katalógusban többek közt ezt írta:

„Boros György ex libriseit megszólítás és megszólított, bezártság és nyitottság, állandóság és átváltozás köztességének pozíciójából fogadhatja be a néző. A lét is kiteljesedik, hiszen az antropológiai vonatkozás mellett a növényi, állati, sőt a tárgyi és művész(et)i lét

Boros György klisérajza, P7

aspektusa is jelen van. A vizuális reprezentációk a struktúrára és a kiterjedésre összpontosítanak. Minden élőlény és minden tárgy megmerült abban a bizonyos (Pilinszky-féle) feneketlen zöldben. Az átvilágított testrészek pedig kinek ne juttatnák eszébe Hans Castorp – József Attila által is kiemelt – „átlátását”, vagyis szerelmese röntgenfelvételét és a továbbfűzött létcommentárt... Valamiféle ritmus árad minden látványból. A néző kíváncsiságát a titokzatosság, a játékosság csigázza fel, főként ha a sejtethető egész egy-egy apró részletébe például a madár, a hangjegyek vagy a báb motívumába kapaszkodik. Egy művész-én betegségjárta Könyvből kerültek ide ezek az ex librisek, hogy ezután a megjelölt tulajdonosuk egyik-másik kedves könyvébe kerülhesenek...”

Palásthy Lenke

Boros György klisérajza, P7

A KBK SZEGEDI TAGJAI BATTONYÁN

Molnár C. Pál fametszete, X2

A Kisgrafika Baráti Kör szegedi tagjai részére szeptember 4-ére helyi titkárunk, Rácz Mária sikeres látogatást szervezett Battonyára, a Molnár C. Pál Emlékházba. A nyárvégi ragyogó időben az autóbusz ablakából az alföldi táj minden szépsége megmutatkozott, és elismerést váltottak ki a rendezett falvak tiszta utcái és parkosított terei. A bennünket fogadó és kalauzoló ifjú hölgy vezetésével városnéző sétával érkezünk az Emlékházhoz.

A patinás épületben berendezett kiállításon látható 67 mű szerencsére a Mester minden alkotói korszakából tartalmaz jelentős műveket. Gyermekek- és ifjúkori képei mellett (A honvéd, 1908., Kúria Tompapusztán, 1911.) amelyek már sejtetik a majdani nagy mester kvalitásait, végig kísérhettük életének fontosabb állomásait: Az Est és más lapoknak naponta készített 10 pengős rajzaitól (Szendergő, A csók) a párizsi Grand Prix nagydíjával kitüntetett 30 lapos Cyrano de Bergerac (1934) grafikai sorozatáig.

A Mesternek az Emlékházban bemutatott, az életműhöz képest csupán jelzésértékű festészeti anyaga is lenyűgözi a látogatót gondolatainak gazdagságával, kifejezőmódjának expresszivitásával, a gyengédség vagy az áhítat éteri érzéseivel (Ikarus, 1981., Angyali Üdvözlét, 1934., Önarckép, 1958., A Hold leányai I-II, 1968.).

A szülőföld szeretetét jelző képei mellett (Jégverés Battonyán, 1965.) a mezőhegyesi ménesbirtok lovairól készített sorozata is árulkodik; (Mezőhegyesi jegyzetek, 21 kép egybekeretezve) gyermekkorának emlékeihez kötődő mély érzelmeiről.

A látogatás zárásaként az Emlékházból átsétáltunk a Belvárosi templomba, ahol a Mester által festett szárnyasoltár megtekintésekor gondolkozhattunk a mitológiának és a transzcendenciának az emlékházi művekben is látható kapcsolódásairól.

Így telt el egy rövidke délután a ragyogó napsütésben, a szép alföldi tájban és Molnár C. Pál megkapó művészetének élvezetében. Javasoljuk, nézze meg Ön is, érdemes.

Dr. Zenei József, a KBK szegedi tagja.

Molnár C. Pál fametszete, X2

KOPASZ MÁRTA SZEGEDI GRAFIKUS 93 ÉVES

Kopasz Márta fametszete, X2

Október utolsó hetében – az előző évekhez hasonlóan – saját főzésű kávéval és süteménnyel várta Márta néni a jókívánságokkal érkezőket. Szellemi frissessége töretlen, jó társalgó, figyelmes háziasszony.

Salonjában vendégeskedni rangot jelent Szegeden. Látogatóira „készül” szellemi étkekkel is, mindent átgondol, előkészíti a szükséges irodalmat, semmit sem bízva a véletlenre. Lakásának falain festmények, grafikák; a Múzsák, közöttük két csemegének számító gyönyörű kézi nyomtatás.

Márta néni naponta dolgozik, munkáit rendszerezi, felújítja grafikáit, kereteztet. Ott sorakoznak remekművei, valamint kultúrtörténeti dokumentumok.

Egyik kedves fénykép sorozata: a Honvéd-téri Református templom előtt felállított Szegedi Kiss István mellszobor avatása, melyre szervező munkája, tanácsai nélkül nem került volna sor...

Kívánjuk, hogy még sok-sok évig köztünk legyen ötleteivel, gondoskodásával, az emberek és a grafika szeretetével.

László Anna

ÍRÁS ÉS RAJZ

Emődy Attila rajzai

Meglepetésprogram várta a Kisgrafika Barátok Köre júniusi összejövetelének résztvevőit a Budavári Litea Könyvszalonban. Az idén tavasz óta rendszeresen ezen a helyszínen találkozó, szeretettel várt és fogadott társaság az Ünnepi Könyvhét nyitórendezvényeként Emődy Attila építész-rajzművész Márai Sándor ihlette „Írás és rajz” című kiállításának örülhetett.

Nem ritka jelenség, hogy az építészek a tervdokumentációk részéül szolgáló távlati épületrajzok elkészítésének gyakorlatából „kiruccannak” a szubjektív látásmóddal készített egyedi hangulatú, önálló, művészi kreativitásuk eredményezte építészeti-grafikai művek, tollrajzok, akvarellek világába.

Emődy Attila a budai vár lakója, lokálpatrióta ihletettséggel korábbi rajzsorozata, melyben a Várnegyed hangulatos, markáns, semmivel össze nem téveszthető helyszíneit örökítette meg egy nagysikerű vári irodalmi kalauz, az „Áll Buda még...” c. könyv illusztrációs anyagaként méltó helyre került sok magyar család bibliotékájában.

Jelen kiállítás is egy „rajzos olvasónapló”, Márai Sándor legendás Krúdy-könyvéhez, a Szindbád hazamegy című regényéhez hűen és tisztelettel közeledő finom eleganciájú, művészi tollrajz sorozata. Krúdy és Márai „ikervilágát” tökéletes illúziókeltően közvetítő kiállítási anyagot – 30 rajz – a művész által válogatott regényrészlet-szövegek még értelmezhetőbbé tették és Kisfalussy Lehel, a Magyar Színház fiatal művésze tolmácsolásában „élőben” is hallhattuk és érezhattuk Márai gyönyörű szövegét.

Sok, hasonlóan szép és kellemes összejövetelt kívánok a Baráti Kör tagjainak a továbbiakban is a Liteában.

Bakó Annamária

Emődy Attila rajza, P7

S Z E M L E

Az EX-LIBRIS című, Barcelónában megjelenő szaklap 30. száma folytatja a katalán exlibris-művészek névsorának közlését, alkotásjegyzékükkel együtt. Az immár tizedik folytatásban a P és R betűs nevű alkotók felsorolása olvasható.

Az angliai BOOKPLATE INTERNATIONAL 2004/1. száma

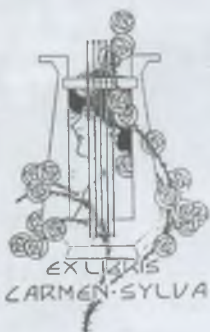

Vadász Endre
fametszete, X2

közel száz oldalnyi terjedelemmel jelent meg. Benne örömmel olvastuk Úrmös Péter grafikusművész tagtársunk 8 oldalas tanulmányát, mely „20. századi magyar könyvjegyek” címmel angol nyelven jelent meg. A cikk áttekinti a magyar ex libris jelenkori történetét, beszámol az eddigi gyűjtői csoportosulásokról, Nemzeti Könyvtárunk kisgrafikai anyagáról, névszerint sorolja fel a kezdetektől napjainkig tevékenykedő jelentősebb ex libris művészeket. Írását az alábbi művészekről vett reprodukciók kísérik: Nagy László Lázár, Bagarus Zoltán, Bordás Ferenc, Petry Béla, Vadász Endre.

A L'EX-LIBRIS FRANCAIS 232. számában közölt érdekes kongresszusi beszámolót egy Amerikából jött olyan résztvevő írta, aki magáról úgy nyilatkozott hogy sem gyűjtő, sem művész. Ennek ellenére öt oldalas beszámolója megnyerő, derűs olvasmány. A 22 lapos tarokk kártya figuráit fogalmazta újjá Claire Hénault. Pompás rézkarcait eredeti színükben nyomva közli a lap. Látásuk igazi mű élvezetet jelent. Egy hirdetésnyűkből értesültünk arról, hogy Henri Serruys az idén megjelentette a sakk témájú ex librisek teljes katalógusát, benne 1350 ilyen alkotás képével, leírásával. A kötet ára 39.70 euró+portó.

A SELCEXPRESS 57. száma kongresszusi beszámolójában

Rozsnyay Kálmán
rajza, P1

közli a következő ilyen találkozó időpontját. Ezek szerint a harmincegyedik FISAE-kongresszust 2006. augusztus 23-tól 27-ig terjedő időben rendezik meg Svájc NYON városában. A cikket a Wels-i találkozó svájci résztvevőinek csoportképe kíséri, ezen örömmel láttuk honfitársnőnk, a mindig vonzó megjelenésű Vermes Júliát.

Egy további cikknek magyar vonatkozása is van, ugyanis Rozsnyay Kálmán itt is bemutatott kisgrafikájáról történik említés. A könyvjegy Carmen Sylva nevére készült és rajta a tulajdonos arcvonásai láthatók lant húrjai között, rózsáktól övezve. A költő álnév alatt I. Károly román király felesége, a német származású Erzsébet királyné (1843-1916) rejtőzik, aki ezen a néven írta szépirodalmi munkáit francia, német és román nyelven.

A THE NIPPON NEWSLETTER 128. számának címlapján

Hieda papírkivágása

az itt közölt Buddha-portrés kisgrafika látható. A róla szóló cikkből megtudtuk, hogy „papírkivágás” módszerével készült. A 85 éves Hieda grafikus fekete papírból ollóval vágta ki a 100x70 mm-es ábrát. Az alkotó öt évvel korábban súlyosan megbetegedett, ezért eltiltották minden kézzel végzett munkától.

Ekkor készült a szóbanlévő grafika, mely – a szerző szerint – életét meghosszabbította. Hálából temetésekor arcképe mellett ilyen kisgrafikáit is kiállították. Szokásától eltérően ezúttal európai művészeiről is közöl cikket a lap. Az ukrán David Bekker (*1940) életrajzi adatai mellett bemutatják tíz pompás, mélynyomású grafikájának képét is.

A holland EXLIBRISWERELD 2004/3. számában Jos van Waterschoot cikkét közli a múzeumok részére készült ex librisekről. A 15 illusztrációval kísért írás a 18. századi múzeumi könyvtárak könyvjegyeitől napjainkig terjedő időtermékeit tekinti át. Ezek ábráin rendszerint utalás történik a gyűjtemény által őrzött értékekre, de nem ritka a teljesen elvont, nonfiguratív ábrázolásmód sem

A MITTEILUNGEN DER Ö.E.G. 2004/2. számában a rendezőség beszámolóját olvashatjuk az általuk megrendezett XXX. kongresszusról. Ugyanitt ismertetik a kongresszusi kiadványokat és a találkozók alkalmával a résztvevők kezébe került egyéb ex libris-publikációkat is. Illusztrációként a találkozón csereforgalomba került lapokat használták fel. Horváth Hermína két alkotása közül egyik fametszetét be is mutatjuk.

Horváth Hermína fametszete, X2

Az immár tizenötödik évfolyamában járó folyóirat, a CÉH ezévi 9. számát művésztagunk, Kerékgyártó László grafikus-dekorátor munkáival illusztrálta. Az alkotó fényképe mellett 12 alkotásának nagy részben olajfestmények reprodukcióját közölték. Ezek a művek szerepeltek a Wekerle telepen Kerékgyártó nemrég megrendezett kiállításán, melyről a lap ugyancsak hírt közölt.

A NORDISK EXLIBRIS TIJDSSKRIFT 2004/3. száma 24 oldal terjedelemmel, gazdag illusztrációs anyaggal jelent meg. Az ilyen kiadványok között ez azért egyedülálló, mert valamennyi illusztrációja színes. Ugyancsak színpompások a welsi kongresszusi beszámoló fényképei is, melyeken egy sor mosolygó résztvevőt örökítettek meg.

A dániai EXLIBRIS NYT 2004/3. száma Laura Ragoczy nevére 1925-ben készült könyvjegy fényképét közli. Az alkotó: Ebba Holm. Jó lenne többet is tudnunk ennek a magyar hangzású névnek viselőjéről. A kisgrafika Frederikshavn város Kunstmúzeumában található.

A FISAE korábbi kongresszusán Dániában pályázatot írtak ki számítógépes ex librisek készítésére. Mint a BOOKMERK 15. számából megtudtuk, ezen 35 ország 343 művésze 1169 alkotással vett részt. A pályázók főként fiatal alkotók voltak, ezért szenzációsnak hatott egy 76 éves cseh alkotó részvétele. Az első díjat Debora Lauvers belga művésznő nyerte el. A másik helyezett ugyancsak nő volt Oroszországból. Szintén belga alkotó nyerte a harmadik díjat. A további díjakon két török és egy bolgár művész osztozott. Andersen-ről, a világszerte ismert dán meseíróról 2005-ben emlékeznek meg, születésének 200. évfordulója alkalmából. Előzetesként az író emlékére eddig készült kisgrafikákból 24-et képben is bemutat Wulvetant írása.

A svéd EXLIBRISCIRKULÄRET 2004/4. számában két hosszabb cikkel szerepel Leila Lehtiranta finn újságíró, aki nemrég több budapesti művészt is tisztelte meg látogatásával és az erről írt cikkével. Első írása svéd nyelven Tizsi Fib grafikusnőről szól, aki immár mintegy 500 ex librist mondhat magáénak. A cikket kísérő tíz illusztráció alapján igen rokon-szenves, egyéni hangvételű, nagyon expresszív képi világot alkotót ismertünk meg.

A főként svéd nyelvű és így számunkra nehezen érthető cikkek után kellemes meglepetésként hat Leila Lehtiranta második, ugyancsak terjedelmes cikke, melyben lapunk egy munkatársának bemutatására vállalkozott.

H Í R E K

KBK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ SZEGEDEN

2005 május 20-21-én szeretettel hívunk és várunk minden kisgrafika barátot Szegedre, nagyszabású országos találkozóra. Részvételi szándékot 2005. február 15-ig szíveskedjenek jelezni, az alábbi címen Rácz Mária-nál.

Művészeinknek kiállítást tervezünk. A kiállításra pályázni az alábbi témakörben lehet:

1./ Somogyi Károly kanonok (1811-1888) a Somogyi könyvtár alapítója, és Szeged.

2./ József Attila költő (1905-1937) és Szeged.

A grafika mérete max 20x20 cm. Xerox másolatot kivéve valamennyi technika elfogadott. A pályázati anyagot 3 példányban, legkésőbb 2005. április 30-ig kérjük Rácz Mária címére: 6721 Szeged, Lengyel u. 5/B küldeni.

EX LIBRIS GYŰJTŐK ÉS GRAFIKUSOK 7. NEMZETKÖZI TALÁLKOZÓJA MALBORK 2005

A malborki múzeum 2005 június 3. és 6. között találkozót szervez, melyre minden érdeklődőt szeretettel meghív. Június 3-án nagyszabású ex libris kiállítás is nyílik. Csere céljára alkalmas helyet biztosítanak. A résztvenni szándékozók jelentkezését 2005. május 10.-ig kéri, a következő címre: Bogumila Omieczynska, Muzeum Zamkowe Malbork, ul Staroscinska 1. 82-200 Malbork, Lengyelország. E-mail cím: sekretariat@zamek.malbork.pl Szálláshelyekről célszerű 2005. ápr. 1.-ig gondoskodni.

Xantus Géza festményeinek és grafikáinak kiállítása szeptember folyamán volt látható a Vármegye Galériában, Budapesten. A művész ösztöndíjasként négy évet töltött az Örök Városban. A tárlaton az ott készült olajfestményei szerepeltek a legnagyobb számban, de két ex librise mellett Róma emlékei által inspirált, nagy méretű grafikai sorozatát is kiállította. Az eseményről a MAGYAR NEMZET szeptember 14-i számában P. Szabó Ernő közölt a művész fényképével kísért cikket. Ebből tudta meg az olvasó, hogy Xantus Géza alkotásai is szerepeltek azon a korábbi kiállításon, melynek művészeit a Vatikán a reneszánsz festő-szerzetesről elnevezett Beato Angelico-díjjal tüntette ki. Ezzel jutalmazták a szakrális tematikát magas szinten megvalósító alkotásokat.

Az Újpest Galériában szeptember végén nyílt meg a Magyar Grafikusművészek Szövetsége által rendezett, immár hagyományos „Kisgrafika 2004” című kiállítás. A tárlatra 160 alkotó 400-nál több lapot küldött be. A szakmai zsűri ebből 141 grafikusművésztől 283 lapot talált kiállításra alkalmasnak. Valamennyi kiállító neve és 1-1 művének képe is szerepel az izléses kiállítás katalógusban, mely az alkalmazott technikák példátlan változatosságával kellemesen lepte meg a látó-

Szerkesztőbizottságunk tagjáról, dr. Soós Imréről elmondja, hogy fél évszázaddal ezelőtt Van Gogh egy napraforgós képe adott készíttetést a művész életművének tanulmányozásához, mely erről cikkek megírását, műveiről vetített-képes előadások sorozatát eredményezte. Ex libris gyűjteményében megbecsült helyet foglalnak el a Van Gogh emlékére készült kisgrafikák, melyekből ötöt a cikk képen is bemutat. A szerző a közelmúltban férjével, Juhával együtt kétszer is Pesten járt. Soós Imre vezetésével megismerkedtek a főváros főbb látnivalóival. A cikk elismeréssel szól a Világörökség részét képező Dunapart látványáról, a nálunk szerzett sok művészeti élményről.

gatót. Kisgrafikával nem találkozott a néző, ugyanis a kiadvány előszava szerint a rendezőség lemondott az ex libris bemutatásáról. Ezért inkább Kis grafikának, vagy Kisméretű grafikának kellene nevezni a tárlatot, mert a „kisgrafika” címet immár évtizedek óta az ex libris és az alkalmi grafika „bitorolja”. Számos külföldi alkotó is szerepel a nagyszabású kiállításon. A kisgrafika művészei közül Budai Tibor, Kiss Ilona, Kőhegyi Gyula, König Róbert, Molnár ISCSU István és Salamon Árpád szerepelt itt, hasonlóképpen kisméretű grafikákkal.

Talán nem mindenki tudja, hogy Budapesten a Hősök terén található Múcsarnok homlokzati timpanonjában látható „Szent István a művészetek pártfogója” mozaik Haranghy Jenő grafikus, festőművész alkotása. A művész születésének 110. éves évfordulójáról 2004 október 13-án a Múcsarnok főbejáratánál emléktábla elhelyezésével emlékeztek meg. Az avatóbeszédet Szűcs György művészettörténész tartotta.

Rövid beszédet mondott még a művész unokája, aki az alábbi családi történettel színezte mondanivalóját. Mikor édesanyja, az ötvenes évek elején még mint kisfiút a Hősök terén át az állatkertbe vitte, mutatta neki a homlokzati mozaikot, mondván, ezt a nagypapád készítette, de ne mondd el az iskolában! Nemrég most ő vitte a fiát erre és neki is mutatta ezt az alkotást, hozzáfűzve: ezt a dédnagypapád készítette és mondd el az iskolában is!

P-y

Haranghy Jenő rajza, P1

MODERNizmusok Európai grafika 1900-1930. c. kiállítás. 2004. szeptember 12-én zárta kapuit a Magyar Nemzeti Galériában a baden-würtembergi Kultuszminisztérium és a Magyar Nemzeti Kulturális Minisztérium kulturális egyezménye keretében megvalósult: MODERNizmusok európai grafika 1900-1930. c. kiállítás.

A tárlat különlegessége volt, hogy a magyar anyag ezúttal európai kontextusba ágyazva volt megtekinthető. Együtt szerepeltek Vuillard, Bonnard, Toulouse-Lautrec művei Rippl-Rónai egykorú litográfiájával, Moholy-Nagy grafikái El Liszickij műveivel, vagy Rodcsenko linóleummetszetei Uitz Béla hasonló szellemű lapjaival. A kiállított művek kizárólag egyedi (rajz, aquarell, pasztell), és sokszorosított (rézmetszet, litográfia, fametszet) grafikák. Ezek a papírra készült művek érzékenyek, ezért egyfolytában csak három hónapig állíthatók ki és maximum 50 lux fényt kaphatnak, különben olyan folyamatok indulnak el az anyagban, amely miatt az elpusztul. E kiállítás logóját Farkas Anna grafikusművész készítette, a kiállítás kurátorai Dr. Ulrike Gauss a stuttgarti Staatsgalerie grafikai gyűjteményének igazgatója és Dr. Bakos Katalin a Magyar Nemzeti Galéria művészettörténésze volt.

Dr. Mayer József

Pécssett a Rácz Aladár Közösségi Házban 2004 okt. 11.-től okt. 29.-ig volt látható Bálint Ferenc grafikai és ex libris kiállítása. A kiállítást Andrell Tamás nyitotta meg, egy kedves kis kórushangverseny kíséretében.

Bálint Ferenc ex libris és grafikai munkásságáról már több alkalommal beszámolt lapunk. E legutóbbi kiállításán ex librisei és alkalmi grafikái mellett a 2005. évre készített naptár illusztrációk kaptak jelentős teret.

A naptár lapok olyan világot mutatnak be, amelyben jelen van az örök Teremtő nagyszerű tette, s ugyanakkor jelen van a ma emberének mindazt átélő és megcsodáló képessége. Ebben a csodában élővé válik az a „bálintferenci” alkotói stílus, mely magában hordozza a béke, a nyugalom, a kiegyensúlyozottság és szépség valamennyi embert formáló igényét és vágyát is, még akkor is, ha olykor-olykor az életért, a fennmaradásért harcoló, küzdő világ jelei is láthatók a műveken.

Madarak, halak, növények, fák és csodálatos, titokzatos világunk nagyszerűségére irányítják a figyelmet. Bálint Ferenc alkotásai a jövő munkálására, egy szebb jövőkép kialakítására és az egyetemesség teljességének megvalósítására indítanak és ösztönöznek

A naptár rajzok (rézkarcok) a maguk sokrétűségével a bennünket körülvevő világra irányítják a figyelmet azzal, hogy hónapról-hónapra, hétről-hétre asztalunkon láthatók. E naptár nyugalomról, kiegyensúlyozottságról és az élet sokszínűségéről beszél. A „bálintferenci” alkotóvilág finom vonalai, lágy színharmóniái és az így teremtetett sajátos hangulat embert formáló erővé és csodává válik. E csoda pedig erőt nyújt (hat) az élet szépségeinek megőrzéséhez, továbbviteléhez és továbbadásához egyaránt.

Lenkey István

*Bálint Ferenc
rézkarca, C3*

KönigRóbert: „Stuttgarttól Herrenbergig, Jörg Ratgebtől Stoutgartig” címmel lesz kiállítás Pécssett, 2004. december 3.-tól 2005. február 8.-ig. Helyszíne a Lenau Házban, ünnepélyes megnyitót dec. 3.-án 16 órakor. A tárlat rendezése Lelkes Mária érdeme.

Salamon Árpádtól kaptuk a hírt, hogy jó kapcsolatban van a kínai Li Jia Xing úrral, aki 76 éves és grafikus. Salamon Árpád már több kínai grafikai pályázaton is részt vett, sőt a kínai szaklap cikket is közölt róla, munkái illusztrálásával. Legutóbb NANJING-ben volt egy kiállítás, melyre 22 országból 149 művész küldött lapokat. A kiállítás katalógusában „csak” 447 színes reprodukció volt! Szlovéniából, ahol Salamon Árpád él, négyen állítottak ki. A kiállítás „The 40 Anniversary of the Founding of NFLS” néven szerepelt. A fent említett úr angol tud, és szívesen kapcsolatba lépne gyűjtőkkel és grafikusokkal.

Címe:

Li Jia Xing

No. 48 Yong Jia Road, XU HUI DISTRICT
200031 SHANGHAI, Kína

*Salamon Árpád
linómetszete, X3*

TAVASZY NOÉMI kiállítása 2004 nov. 12-én a Ferencvárosi Művelődési Központban került megrendezésre. Tavasz Noémi egyébként Ferencváros díszpolgára. A kiállítást Paál Kálmán, Ferencváros alpolgármestere nyitotta meg. A kiállítás nov. 12-től 25-ig volt látható.

2004 október 21-én IVANYOS SÁNDOR képkiallítása volt a Bagolyvár Palicsi Kultúrkör, a szabadkai Városi Múzeum és a Városi Könyvtár szervezésében. A Palicson élő festő, grafikus és pedagógus munkásságából tempera, tus, olaj műveket láthattunk, valamint rézkarcot, rézmetszetet, szénrajzot, vegyes technikával készített alkotásokat és ex libriseket.

Életrajzi adataiból tudjuk, hogy a művész 1922-ben született, – Budapesten az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola grafikai szakán felvételizett, ahol Haranghy Jenő és Domanovszky Endre tanítványa volt. Több éven át a szabadkai Magyar Gimnázium rajztanára, majd a szabadkai Pedagógiai Intézet képzőművészeti tanácsosa volt közben a Városi Múzeum Gyermekszalon megalapítója is volt.

Ivanyos Sándor e kiállításán szinte minden alkotói korszakából láthattunk műveket; festett, rajzolt, nyomtatott csendéleteket, tájképeket, stb., és szoborba mintázott arc képeit is. Az est folyamán bemutatták a festőről szóló filmet. Munkásságát többek között az egykori diák és festőművész Boros György méltatta.

Palásthy Lenke

Fájó szívvel búcsúzunk
BALOGH Mária 53 éves gyógyszerész
tagtársunktól, ki örökre eltávozott közülünk.

PÁLYÁZATOK

A Gliwicei Városi Könyvtár ismét ex libris pályázatot hirdet. A pályázati anyag max. 14x14 cm méretű lehet, és három aláírt példányban kéri. Pályázni 2002 és 2005 között készült munkákkal lehet. Bármilyen technika szóba jöhet. Beküldési határidő: 2005. május 15.

Részletekről érdeklődni lehet: Municipal Public Library

ul. T. Kosciuszki 17. skr. poczt. 109 44-100 Gliwice, Lengyelország

Tel/fax (0-32) 238-25-10 Internet: www.biblioteka.gliwice.pl E-mail: mbpgliwice@interia.pl

KBK Ex libris pályázat

Hosszabb idő után újra megfogalmazódott az igény, hogy Egyesületünk ismét rendezzen egy ex libris kiállítást kortárs alkotók munkáiból. A tárlat másik célja ugyanakkor az egyesületi archívum frissítése, valamint, hogy a bemutatott anyaggal az Egyesületnek újabb híveket szerezzünk. Az előzőekből adódóan két példányt kérünk tagtársaink utóbbi időben készített grafikáiból, ami majd a KBK tulajdonában marad.

A kiállítási felhívás nyílt, tehát egyesületen kívüli grafikusok jelentkezését is várjuk. Tematikai megkötés nincs, a könyvjegyek mellett alkalmi grafikát is várunk.

Technika: a hagyományos sokszorosító eljárásokkal készített lapok mellett számítógépes grafikával is lehet jelentkezni.

Méret: legfeljebb A5-ös formátum paszpartu nélkül. Határidő: 2005. március 30.

A grafikákat a rendezők címére kérjük eljuttatni:

Kerékgyártó László, 1085 Budapest, József körút 63. vagy Ürmös Péter, 1114 Budapest, Fadrusz u. 26/A.

A borítékra kérjük ráírni: KBK kiállítás.

A pályázati anyag kiállításának helye: Jantyik Mátyás Múzeum, 5630 Békés, Széchenyi tér 4.

A kiállítás tervezett időpontja 2005. április 27 – június 10.

A kiállítási részvétel egyúttal a kiírási feltételek elfogadását is jelenti.

Az összeállított anyagból a továbbiakban vándorkiállítást tervezünk, amelyről a későbbiekben tájékoztatjuk Olvasóinkat.

Egyesületi hírek

Az Intézőbizottság 2004. nov. 20-án tartott ülésén a következő határozatot hozott: A jövő évi várható költségnövekedések elkerülhetetlenné teszik az éves tagdíj emelését. Tartalékainkat lassan feléljük, s bár a kamatbevételek 2004-ben kedvezően alakultak, egyéb bevételeink a tagdíjon kívül nem volt, mert pályázati pénzekhez nem jutottunk. Ezért a **tagdíj 2005-ben 1500 Ft-ra változik**. Ez vonatkozik a környező, volt szoc. országokban lévő tagjainkra is. Egyéb külföldi tagjaink tagdíja **30 euróra változik**. Megértésüket köszönjük. Az Intézőbizottság elismerését fejezi ki grafikai szerkesztőnknek, Vincze Lászlónak színvonalas munkájáért és a folyóiratunkat készítő nyomdának a gondos és gyors kivitelezéséért.

Aki segíteni tud pályázati felhívások felkutatásában, kérjük legyen segítségünkre. Titkárunkat tájékoztassák, ha ilyenről tudnak.

Budapesti tagjaink összejövele minden hó első szerdáján, 6 órakor a következő program szerint: 2005. jan.: Fészek Klub. Téma: a 2004. év áttekintése, tervek 2005-re.

– Febr.: Képzőművészeti Egyetem, Andrásy út. Téma: Dr. König Róbert habilitációs előadásának ismételése.

– Márc.: Kézműipari Szakközépiskola, Illatos u. 2-4. Téma: Finn grafikusművész kiállítása.

Minden kedves olvasónknak, tagunknak áldott karácsonyt és boldog új esztendőt kívánunk!

GYŰJTŐ VÁSÁROL

**RÉZKARC KISGRAFIKÁT, EX LIBRISEKET
MINDEN TÉMÁBAN, STÍLUSBAN ÉS MŰVÉSZTŐL.**

Cím: Keresi Ferenc, 4029 Debrecen, Domb u. 1.
Telefon: 52-419-453, vagy mobil: 06-70 223-8945
e-mail cím: fkeresi@chello.hu

Bálint Ferenc rézkarca, C3

Drahos István fametszete, X2

Nagy Árpád rézkarca, C3

BOLDOG ÚJ ÉVET KIVÁNUNK

ANTOON & HERMINA
VERMEYLEN HORVÁTH
ÜVEGFESTŐMŰVÉSZ-GRAFIKUS
H-4432 NYÍRSZŐLŐS-EGRESKÖZ 14

Antoon Vermeulen (B) fametszete, X2

Nagy László Lázár fametszete, X2

Kerékgyártó László linómetszete, X3

Vecserka Zsolt fametszete, X2

S U M M A R Y

1./ Júlia Vermes: Thoughts on the Status of Ex Libris in Hungary

In relation to the Exlibris Congress in Wels, the author contemplates why so few of the Hungarian collectors and graphic artists turned up for this event in this easily accessible town. She relates to the participants of other nations and proposes to activate Hungarian artists.

2./ On the Psychology of Collecting. Lecture by Wolfgang Müller Thalheim at the Congress in Wels on 15 July 2004.

Collecting is a human activity. It is an attempt to stop the flow of time. Books retain their significance even in the era of electronic media. Ex Libris has evolved with the book. The collector swims against the current and finds pleasure in collecting. "Who does not collect scatters." It is collecting that has a future.

3./ Zoltán Király: Tibor Moskál's Exhibition in Szarvas

The artist's etchings and engravings were exhibited in the Sámuel Tessedik Museum in Szarvas, Hungary, in July 2004. Collectors know him mainly as an Ex Libris artist, but his larger graphic works are also significant. His master was Zoltán Kaviczky and graduated from the Varga Academy. His works were displayed on 25 boards. Some boards illustrated the technique of photogravure and the tools of printing.

4./ Dr. József Mayer: A Visit at the Graphic Artist Zsolt Vecserka

The author travelled to Transylvania (Romania) in August this year. He met the Hungarian graphic artist Zsolt Vecserka in Marosvásárhely, who introduced him to the places of interest (mainly Hungarian) of the town. Vecserka was born in 1941 in Transylvania. The art of Béla Gy. Szabó had a great influence on his work. The author appreciates the artist's principles and describes his work.

5./ Lenke Palásthy: Epoch and Style

The article introduces to the reader the Hungarian graphic artist György Boros, who lives in Subotica (Serbia).

6./ József Zenei: The Szeged Members of KBK in Battonya

The Szeged based members of the Hungarian graphics collecting society made an excursion to Battonya where they visited the memorial home of Pál C. Molnár, painter and graphic artist.

7./ Anna László: Szeged based graphic artist Márta Kopasz is 93. Szeged graphics collectors congratulate the elderly artist on this occasion.

Press review, news.

A U S Z U G

1./ Júlia Vermes: Gedanken über die Lage des ungarischen Exlibris.

Die Publizistin des Artikels denkt in Zusammenhang mit dem Exlibris Kongress in Wels darüber nach, warum so wenig ungarische Sammler und Graphiker in dieser leicht erreichbaren Stadt an dieser Veranstaltung anwesend waren. Sie vergleicht es mit übrigen Teilnehmern anderer Nationen. Sie macht einen Vorschlag um die ungarischen Künstler zu aktivieren.

2./ Über die Psychologie des Sammelns. Vortrag von Wolfgang Müller Thalheim am Kongress in Wels, am 15. Juli 2004

Das Sammeln gehört zum menschlichen Charakter. Ein Versuch also den Zeitablauf innezuhalten. Das Buch hat seine Bedeutung auch im Zeitalter der elektrischen Medien bewahrt. Exlibris entwickelte sich mit dem Buch zusammen. Der sammelnde Mensch betreibt also Gegensteuerung. Wer nicht sammelt, der zerstreut. Sammeln hat Zukunft.

3./ Zoltán Király: Über die Ausstellung von Tibor Moskál in Szarvas

Im Museum Sámuel Tessedik in Szarvas wurden im Juli 2004 die Kupferstiche und andere Stiche des Künstlers ausgestellt. Die Sammler kennen ihn in erster Linie als Exlibris Gestalter, aber seine Tätigkeit in Grossbildern ist auch bedeutungsvoll. Er war Schüler von Zoltán Kaviczky und hat sein Studium an der Akademie Varga beendet. Seine Werke wurden auf 25 Tableaus vorgestellt. Auf einigen Tableaus wurden die Tiefdrucktechnik bzw. die Werkzeuge des Hochdrucks gezeigt.

4./ Dr József Mayer: Besuch beim Graphiker Zsolt Vecserka

Der Publizist war im August d. J. in Siebenbürgen (Rumänien) Er hat sich in Tirgu Mures mit dem ungarischen Graphiker Zsolt Vecserka getroffen, der ihm die Sehenswürdigkeiten - hauptsächlich ungarische - der Stadt gezeigt hat. Vecserka ist im Jahre 1941 in Siebenbürgen geboren. Béla Gy. Szabó beeinflusste seine Kunst. Der Publizist würdigt das künstlerische Bekenntnis des Graphikers und beschreibt seine Werke.

5./ Lenke Palásthy: Zeitalter und Stil

Der Artikel stellt den ungarischen Graphiker György Boros - lebt in Szabadka (Subotica, Serbien) - vor.

6./ József Zenei: Die szegediner Mitglieder der KBK (Freundeskreis der Kleingraphiker) in Battonya.

Der ungarische Verein der Graphiksammler hat einen Ausflug nach Battonya gemacht, wo sie das Gedenkhaus von Molnár C. Pál, Maler und Graphiker, besucht haben.

7./ Anna László: Die Graphikerin Márta Kopasz ist 93 Jahre alt.

Die Graphiksammler in Szeged haben die alte Künstlerin aus diesem Anlass begrüsst.

R É S U M É

- 1./ Dans l'article premier Mme Júlia Vermes exprime son opinion sur la présence peu nombreuse des collectionneurs hongrois au Congrès de Wels.
- 2./ Nous publions le texte de la conférence du Wolfgang Müller Thalheim. A l'occasion du Congrès mentionné il y a analysé la psychologie du collectionnement.
- 3./ Zoltán Király écrit sur une exposition récente: Le Musée Tessedik à Szarvas (Hongrie du Sud) a présenté une collection des créations graphiques de Tibor Moskál. Il est devenu célèbre par ses ex libris, mais il a créé aussi des gravures de grande dimension.
- 4./ József Mayer écrit sur les événements de son voyage à Transsylvanie. Le célèbre collectionneur de Budapest a visité à Marosvásárhely l'atelier de Zsolt Vecserka (1941).
- 5./ Lenke Palásthy présente l'activité de György Boros, graveur hongrois vivant à Szabadka.
- 6./ Les membres de Szeged de notre Société ont fait une excursion à Battonya, où ils ont visité la collection commémorative du peintre Pál C. Molnár. Mme Mária Rácz publie un compte rendu sur cet événement.
- 7./ Anna László (Szeged) salue l'artiste graveur, citoyen de la ville Mme Márta Kopasz, à l'occasion de son 93ème anniversaire.
- 8./ Sous le titre Dessin et texte Annamária Bakó fait connaître le livre récent d' Attila Emödy inspiré par le roman de Sándor Márai.

Rubriques ultérieures: Revue de presse, Nouvelles.

Mata János fametszete, X1

Várkonyi Károly fametszete, X2

Józsa János fametszete, X2

Fery Antal fametszete, X2

Bordás Ferenc fametszete, X2